

**EESTI
MUUSEUMIÜHING**

Eesti Muuseumiühing

arengukava 2020-2024

Aluseks: detsembris 2017 valminud arengukava 2018-2022

Arengukava uuendati perioodiks 2020-2024 augustis ja septembris 2019

Missioon

Eesti Muuseumiühing toetab muuseumitöötajaid nende professionaalses arengus ja aitab seeläbi kujundada tugevat ja mitmekülgsset muuseumimaastikku Eestis.

Missiooni elluviimiseks loob Eesti Muuseumiühing võimalusi pidevaks enesetäiendamiseks ja kogemuste vahetamiseks teiste muuseumitöötajatega nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt, seisab ühiskonnas muuseumispetsialistide professiooni väärtustamise ja järelkasvu eest ning aitab kujundada muuseumispetsialistide toetavat ja ühtekuuluvustundel põhinevat võrgustikku.

Visioon

Eesti Muuseumiühing on muuseumivaldkonna arendus- ja kompetentsikeskus, mis on suunatud kõikidele muuseumivaldkonnas töötavatele spetsialistidele, kes soovivad olla kursis valdkonna arengutega ning panustada muuseumide tugevdamisse kõikjal Eestis.

Muuseumiühing on ühendus, mis koondab endas ärksamat osa Eesti muuseumispetsialistidest. Muuseumitöö kvaliteet ja muuseumide atraktiivsus põhineb töötajate professionaalsusel ja mitmekülgsusel, mistõttu toetame kogu kultuuripärandi valdkonna arengut läbi oskuste ja teadmiste vahendamise kõigile, sõltumata muuseumide asukohast, suurusest või edukusest. Meie poolt korraldatud koolitused, töötoad, seminarid, õppevisiidid ja vahendatud erialane kirjandus on spetsialistide poolt hinnatud, neil tegevustel on praktiline väärtus ja tunnetatav kasutegur.

Muuseumiühing töötab selle nimel, et muuseumispetsialistide töö oleks ühiskonnas vääriliselt hinnatud, inimestele oleks tagatud korralik väljaõpe ja tänapäevased töötingimused.

Muuseumiühing on professionaalne organisatsioon, mis läbi oma liikmete aktiivse tegevuse toob valdkonnas endaga kaasa positiivseid muutusi. Oleme tunnustatud partnerid riigile ja omavalitsustele valdkonda puudutavate küsimuste lahendamisel, muuseumidele nende töötajatele täiendavate arenguvõimaluste pakkumisel ja valdkonna tutvustamisel ühiskonnas laiemalt.

Hetkeolukord

Ühingu kirjeldus

Eesti Muuseumiühing (EMÜ) on **traditsioonidega organisatsioon**. EMÜ asutati 1988. aastal eesmärgiga väärtustada kultuuripärandi säilitamise ja kaitsmisega tegelevate professionaalide tööd muuseumides. EMÜ liikmed on muuseumitöötajad, kes oma igapäevast tööd teevad riigi-, era- või avalik-õiguslikus muuseumis. 2019. aasta seisuga kuulub ühingusse **421 liiget**. Ühingul on liikmekaart, mis annab võimaluse külastada paljusid Eesti muuseumi tasuta.

EMÜ korraldab ja kureerib mitmeid muuseumivaldkonnas **traditsiooniliseks saanud sündmusi**, sh üle-eestilist Muuseumiööd, muuseumisõbra tiitli ja Eesti MuuseumiMeene Auhinna EMMA väljaandmist, muuseumide festivali Narvas, Balti Museoloogiakooli, samuti mitmeid temaatilisi koolitusi ja õppevisiite.

EMÜ annab välja ajakirja Muuseum ja **haldab muuseumide teabelisti ning EMÜ tegemisi koondavat veebilehte** www.muuseum.ee.

EMÜ on kaasatud valdkonna eestkõnelejana Kultuuriministeriumi ja Muinsuskaitseameti juures tegutsevasse **komisjonidesse ning nõukogudesse**, sh Muuseuminõukogusse ja muuseumide tegevustoetuste komisjoni. Lisaks kuulub EMÜ esindaja ka Eesti Kultuurkapitali Rahvakultuuri sihtkapitali ja Kultuuri kutsenõukogusse. Rahvusvahelisel tasandil ollakse NEMO (*Network of European Museum Organisations*) liige.

Ühingu tegevust korraldab **7-liikmeline juhatus**, mis on üldkoosoleku poolt ametisse nimetatud kolmeks aastaks. Lisaks on palgal osalise koormusega koordinaator, kelle ülesanne on aidata juhatusel tegeleda ühingu korralduslike küsimustega.

EMÜ **rahastamine on projektipõhine**. Toetust taotletakse kõikide oma tegevuste elluviimiseks. Organisatsiooni põhitegevuse finantseerimine toimub Kultuuriministeriumi muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna partnerorganisatsioonide toetamise programmist, samuti Eesti Kultuurkapitalist. Projektirahastust taotletakse nii Kultuurkapitalist kui ka Muinsuskaitseametist (kultuuripärandi valdkonna

arendustegevuste toetus). Teatud projektide puhul on õnnestunud kaasata sponsoreid. Väike osa eelarvest saadakse liikmemaksudest.

Ühingu peamised tugevused

EMÜ olulisim tugevus on tema **liikmeskond**, mis on viimastel aastatel järjepidevalt suurenenud. Ühingusse on leidnud tee ka nooremad muuseumitöötajad, kellel on energiat ja soovi panustada valdkonna arengusse. Oma liikmete kaudu on ühing esindatud kõikides Eesti piirkondades. Nende hulgas on spetsialiste erinevatest muuseumidest, nii suurematest kui ka väga väikestest, nii riigi-, kohaliku omavalitsuse- kui ka eramuuseumidest, mis tagab esinduslikkuse ja mitmekülsuse.

Ühingu töö on paljuski korraldatud läbi **vabatahtlikkuse**. Ühest küljest on see väga oluline tugevus, kuna näitab inimeste valmisolekut ja huvi panustada oma aega ja energiat valdkonna hüvanguks. Teisalt tuleb arvestada sellega, et vabatahtlikkusega kaasneb killustatus ja kannatab tegevuse järjepidevus. Vabatahtlikkust tuleb ühingu tegevuses ka tulevikus soodustada ja kasutada, aga see ei saa asendada professionaalset juhtimist ja suuremate algatuste puhul korraldajate tasustamist.

Ühingu korraldatud ja kureeritud üritused, sh Muuseumiöö ja Eesti muuseumide festival Narvas, on hinnatud ja oodatud sündmused nii avalikkuse kui valdkonnas tegutsejate poolt.

Ühingut nähakse partnerite poolt **kaasarääkijana** valdkonna arengutes. EMÜ liikmeid on kaasatud oluliste muuseumi puudutavate küsimuste arutamisse, mis loob võimaluse seista muuseumitöötajate huvide eest ja pakkuda poliitikakujundajatele mitmekülgset professionaalset hinnangut.

EMÜl on nii organisatsioonina kui oma liikmete kaudu kontakt **valdkonna võrgustikega**, mis võimaldab vahendada Eestisse rahvusvahelisi arenguid ja trende ning samas tutvustada Eesti muuseumivaldkonna tegevusi välismaal.

Lahendust vajavad probleemid

Kuigi EMÜ on tegutsenud pikaajaliselt ja järjepidevalt, on

jättkuvalt vaja tegeleda ühingu **selge positsioneerimisega** muuseumivaldkonnas ja ühiskonnas tervikuna, ennekõike riigi partnerina. Kultuuriministerium on seni näinud ühingu peamiselt muuseumitöötajate esindaja ja eksperdina, mistõttu on EMÜ esindajaid kaasatud riiklike nõukogude ja komisjonide töösse. Samas ei ole riik senini tunnetanud EMÜ kui valdkondliku arendus- ja kompetentsikeskuse potentsiaali, mistõttu on riiklik **tegevustoetus projektipõhine** ja sedavõrd tagasihoidlik, et see ei võimalda organisatsiooni põhieesmärke täita. Samuti ei võimalda senine rahastamise maht tagada organisatsiooni professionaalset juhtimist ega koolituste ja teiste arendustegevuste kestlikku korraldamist.

Finantseerimise heitlikkus ja vähesus tekitavad terve rea järgmisi probleeme. Näiteks ei ole ühingul võimalik osaleda vajalikus mahus rahvusvahelises koostöös, pakkuda piisava kvaliteedi ja regulaarsusega informatsiooni, anda välja erialast kirjandust ja juhendmaterjale jpm. Organisatsioonil on piiratud vahendid tegelemaks kommunikatsiooni ja tutvustamisega, et jõuda veelgi suurema hulga muuseumitöötajateni.

Kuna **muuseumitöötajate palk** on valdavalt **väga** madal, takistab see paljudel osavõttu ühingu pakutavatest tegevustest. Seetõttu hoitakse liikmemaksu madalal, kuid seeläbi ei ole ühingul võimalik teenida projektide omafinantseeringuks vajalikke vahendeid.

Sisulise tegevuse arendamisel on tarvilik **EMÜ liikmeskonna panus ja kaasatus** organisatsiooni tegevusse. Esimeseks sammuks on EMÜ juurde loodud koguhoidjate ühendus.

Ühingu tööd enim mõjutavad tegurid

Eesti muuseumidel läheb väga hästi. Paljud muuseumid on saanud viimastel aastatel olulisi **investeeringuid**, valminud on mitmed uusehitised, uuenenud on muuseumide väljapanekud. 2018. aastal külastati Eesti muuseume ligi **3,4 miljonit korda**. Võrreldes seda rekordilise külastajate arvuga 2017. aastal, oli külastusi

siiski 100 000 võrra vähem. Eesti on Euroopas muuseumis käimiste arvu poolest elaniku kohta endiselt Islandi järel teisel kohal. 2018. aastal oli Eestis 1000 elaniku kohta veidi üle 2500 muuseumikülastuse. Samas pole kõikide muuseumide olukord võrreldav. Kui suuremad ja edukamad muuseumid suudavad pakkuda oma töötajatele konkurentsivõimelisemaid töötingimusi ja palka, siis **väiksemate muuseumide puhul on võimalused oluliselt tagasihoidlikumad**, sh võimalused pakkuda töötajatele arenguvõimalusi.

21. sajandi **muuseumid on nii Eestis kui maailmas kiiresti muutumas**. Pidevalt arenev infotehnoloogia, lisanduvad uued võimalused museaalide uurimiseks, pikaajaliseks säilitamiseks ja teadmiste vahendamiseks, muutuvad külastajate ootused muuseumide pakutavatele teenustele. See aga **eeldab täiendavate oskuste ja teadmiste vahendamist** muuseumides töötavatele spetsialistidele.

Kõike seda on võimalik ellu viia vaid eri koostööpartnerite ühistöös, sh riik, kohalikud omavalitsused, muuseumid, õppeasutused, kodanikuühendused ja erasektor. Eriti oluline on, et muuseumid näeksid EMÜs olulist **koostööpartnerit**, kes aitab neil saavutada paremaid tulemusi ja populariseerida muuseumivaldkonda tervikuna. Muuseumid peaksid igakülgset soodustama oma **töötajate liikmelisust** EMÜs ja nende osavõttu ühingu korraldatavatest sündmustest ja koolitustest, võimaldama ühingu liikmetel enesetäiendamise eesmärgil liikmekaardi alusel külastada tasuta muuseume ning jagama oma häid praktikaid spetsialistidega teistest muuseumidest.

Kultuurivaldkonna organisatsioonidel on tekkinud mitmeid täiendavaid finantseerimise võimalusi, sh osalemine **piiriülestes Euroopa programmides** (nt Loov Euroopa), mis aga eeldab aktiivset rahvusvahelist koostööd ja omafinantseerimise võimaluste olemasolu. Samuti on edukate projektide kirjutamise eelduseks koostööpartnerite olemasolu ja heade projektikirjutajate kaasamine.

Strateegilised eesmärgid

1. EMÜ on muuseumispetsialistide arendus- ja kompetentsikeskus.

Ühingu missioon ja eesmärk on toetada Eesti muuseumitöötajate igakülgset professionaalset arengut. Mitte kõikidele muuseumides töötavatele inimestele pole kvaliteetsed koolitused ja enesetäiendamise võimalused võrdselt kättesaadavad, seetõttu seisab ühing selle eest, et tagada spetsialistidele võimalus saada osa Eesti ja muu maailma muuseumivaldkonna arengutest ja headest praktikatest. EMÜ korraldab ja vahendab koolitusi, töötubasid, seminare ja õppevisiite, sh NEMO võrgustiku rahvusvahelisi koolitusi ja konverentse, innustab kolleegilt-kolleegile kogemuste ja teadmiste vahetust, korraldab erialase kirjanduse ja juhendmaterjalide väljaandmist ja tutvustamist, aitab alustavatel spetsialistidel baasteadmiste pakkumise kaudu muuseumimaastikul paremini orienteeruda.

2. EMÜ on usaldusväärne ja tõhus partner muuseumivaldkonna arendamisel ja populariseerimisel ning muuseumispetsialisti töö väärtustamisel ühiskonnas.

Ühingu tegevus panustab otseselt muuseumivaldkonna arendamisse Eestis. Ühingu korraldatavad sündmused ja projektid aitavad kaasa muuseumide populariseerimisele ja tutvustamisele ühiskonnas. EMÜ räägib kaasa muuseumi puudutava seadusandluse kujundamisel ja riiklike algatuse läbiviimisel, ühingul on muuseumi puudutava suhtes oma arvamus ja ollakse valmis seda arvamust partnerite ja avalikkusega jagama. Ühingu eesmärk on muuseumitöötajate väärtustamine, tagamaks uute spetsialistide järelkasvu. Seisame selle eest, et muuseumis töötamine oleks mainekas ja võimalusi loov.

3. EMÜ on professionaalselt juhitud ja tulemusi saavutav organisatsioon.

Arengukavas püstitatud eesmärkide elluviimiseks peab ühing tegutsema professionaalsetel alustel. EMÜ finantseerimine on tagatud läbi mitmeaastase riikliku tegevustoetuse ja kindlustunde valdkondlikult oluliste sündmuste läbiviimise toetamise. Ühingu tegevus on nähtav ja tunnetatav, mistõttu liikmed on huvitatud aktiivselt panustama, seda nii läbi juhtorganite töös osalemise, projektijuhtimise kui ka vabatahtlikena kaasalöömise. Ühingul on kontor koos palgaliste töötajatega, mis tagab elluviidavate tegevuste kvaliteedi ja pideva suhtluse nii oma liikmeskonnaga kui ka partneritega.

Tegevusplaan

1. EMÜ ON MUUSEUMISPETSIALISTIDE ARENDUS- JA KOMPETENTSIKESKUS.

Möödikud aastaks 2024:

- Ühingu korraldatud sündmustel ja koolitustel osaleb vähemalt 600 inimest aastas.
- Ühingu korraldab (või osaleb ühe korraldajana) vähemalt 12 sündmust, koolitust või muud tegevust aastas.
- Ühingu avaldab aastas vähemalt 3 temaatilist väljaannet või publikatsiooni.
- Välkloengute sarjas on läbi viidud 8 loengut teemadel tehnoloogia, poliitika, kirjastamine, loomemajandus, meedia, disain, muinsuskaitse ja semiootika (2020-2021).

1.1. EMÜ annab koostöös partneritega välja metoodilisi museoloogia-alaseid baastekste ning veebiväljaandeid.

1.2. EMÜ korraldab perioodiliselt koostöös partneritega erialaseid koolitusi ja sündmusi muuseumitöö erinevates valdkondades lähtuvalt EMÜ aastateemast (aastateemade täpne loetelu lepatakse kokku aasta varem, alljärgnevalt toodud esialgne loetelu prioriteetsetest teemadest):

2020 Disainijuhtimine muuseumis

2021 Tehnoloogia ja muuseum

2022 Säastev muuseum

2023 Autentsus ja muuseum

2024 Muuseum kõigile

1.3. Jätkub kultuuripoliitika ja loomemajanduse mõttekoja Creativity Labi ja EMÜ koolitusprogramm „Muuseum 3.0“. 2019. aastal alustanud esimene grupp õpivõrgu muuseumitöötajaid jätkab osalemist programmi tegevustes ning käivitatakse teine aastakäik. Koolitusprogrammi eesmärk on valmistada süstemaatiliselt ette laia silmaringiga muuseumivaldkonna tulevikujuhte.

1.4. EMÜ korraldab iga-aastast Narva festivali, mis on pühendatud ühele olulisele teemale kaasaegses museoloogias (lähtuvalt EMÜ aastateemast). Festivalil osaleb vähemalt kaks rahvusvahelist esinejat aastas, et tuua Eesti muuseumispetsialistideni häid praktikaid mujalt maailmast.

1.5. EMÜ viib läbi välkloengute sarja „Muuseum+“ erinevates Eesti muuseumides, viies kokku muuseumi valdkonna teiste eluvaldkondadega.

1.6. Uusi teooriaid ning ideid edastatakse perioodiliselt veebiajakirja Muuseum kaudu. Ajakirja väljaandmisse on kaasatud ka olulisema koostööpartnerina ICOM Eesti. Eesti muuseumide kahe-aastaraamatu ilmumine trükiväljaandena kord kahe aasta jooksul koostöös Kultuuriministeeriumi ja ICOM Eestiga.

- 1.7. EMÜ panustab igal suvel toimuva Balti museoloogiakooli korraldamisse.
- 1.8. EMÜ jagab oma liikmetega häid praktikaid välisriikidest, seda nii NEMOga koostöösidemetega edendamisel, õppereiside korraldamise kaudu välisriikidesse, tutvumaks sealsete muuseumidega, kui ka rahvusvaheliste ekspertide koolituste ja esinemiste korraldamisega Eestis.
- 1.9. EMÜ juures tegutsevad alaühendused: tööd jätkab koguhoidjate ühendus, samuti kaalume prioriteetsete teemade arutamiseks ja lahenduste väljatöötamiseks temaatiliste alaühenduste kokku kutsumist.

2. EMÜ ON USALDUSVÄÄRNE JA TÕHUS PARTNER MUUSEUMIVALDKONNA ARENDAMISEL JA POPULARISEERIMISEL NING MUUSEUMISPETSIALISTI TÖÖ VÄÄRTUSTAMISEL ÜHISKONNAS.

Möödikud aastaks 2024:

- Kodulehe külastajate arv on kasvanud vähemalt 25% võrreldes 2019. aastaga
  - EMÜ uudiskiri ilmub regulaarselt 4 korda aastas
  - Osalemine töögruppides – EMÜ liige on esindatud Kulka rahvakultuuri sihtkapitalis, EMÜ juhatuse esimees osaleb Muuseumiõukogu töös, EMÜ volitatud esindaja on valitud igasse Muuseumide Aastaauhindade komisjoni
  - Muuseumiööst võtab osa 200 mäluasutust, külastajate arv stabiilselt 110 000 külastuse juures.
- 2.1. Muuseumitöötajate huvide eest seismine (muuseumitöötajate väärtustamine, töökeskkond, soodustused jm) erialaorganisatsioonides esindatuse (Muuseumiõukogu), koostöölepingute ning ühiskondliku debati kaudu.
  - 2.2. Eesti muuseumide tegevusi tutvustava veebikeskkonna www.muuseum.ee edasine arendamine eri meediaplatvormidel. EMÜ arendab veebilehel muuseumide kaardi vormi lisades inglise keele aastal 2020.
  - 2.3. Aktiivne meediatöö Eesti muuseumide ja ühingu tegevuste kajastamisel, regulaarse uudiskirja väljaandmine. EMÜ tegevuse kajastamine aktiivselt sotsiaalmeedia kanalites.
  - 2.4. Muuseumialase teadlikkuse tõstmine ühiskonnas tervikuna. Tähtsündmusena korraldab EMÜ igal kevadel Eesti suurima muuseumiürituse Muuseumiöö. Lisaks on kavas käivitada arutelud ühise muuseumikaardi käivitamise võimaluste üle Eestis.
  - 2.5. Aktiivsem koostöö teiste mäluasutustega ning erialaste koostöövõrgustikega Eestis ja Põhja-Euroopas nii tegevuste koordineerimise kui ka ühisürituste korraldamise eesmärgil. Osalemine rahvusvahelistes erialaorganisatsioonides ja -võrgustikes (NEMO, ICOM), koostöö tihendamine naaberriikide muuseumiühingutega.
  - 2.6. EMÜ loob tihedamad sidemed ICOM Eestiga ja Eesti Konservatorite Ühinguga, et üheskoos panustada muuseumimaastiku edendamisse.

3. EMÜ ON PROFESSIONAALSELT JUHITUD JA TULEMUSI SAAVUTAV ORGANISATSIOON.

Möödikud aastaks 2024:

- EMÜ finantsvõimekus tegevuste elluviimiseks ja omaosaluse katmiseks projektides osalemiseks on suurenenud, EMÜs on tööl täiskohaga palgaline tegevjuht.
  - EMÜ tegevusse on kaasatud laiem ring muuseumitöötajaid ja muuseumijuhte.
- 3.1. Kokkuleppe saavutamine Kultuuriministeriumiga pikaajalise tegevustoetuse ja riiklikult oluliste sündmuste rahastamise osas.
  - 3.2. Täiskohaga palgalise tegevjuhi ametikoha sisseseadmine alates 2021. aastast ja projektijuhtide tasustamine vastavalt projektide eelarvele.
  - 3.3. Muuseumijuhtide senisest aktiivsem kaasamine EMÜ tegevustesse, eesmärgiga pakkuda koos muuseumidega mõjusaid lahendusi muuseumitöötajate erialaste teadmiste ja oskuste arendamiseks ning viia läbi tegevusi teadlikkuse tõstmiseks muuseumide rollist ühiskonnas.
  - 3.4. EMÜ juhatuse liikmed on koolitatud MTÜ juhtimise valdkonnas.
  - 3.5. EMÜ visuaalse identiteedi uuendamine 2020. aastal ja uute tutvustavate materjalide loomine.
  - 3.6. Kord aastas toimuv EMÜ täiskogu on läbi viidud.